

МУНІЦИПАЛЬНЕ УПРАВЛІННЯ ЕКОЛОГІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ

В.О. Мартиненко к.держ.упр., доц., ДВНЗ «Українська академія банківської справи НБУ
С.О.Мартиненко начальник відділу екології та енергозбереження
департаменту інфраструктури міста Сумської міської ради

В настоящее время в условиях трансформации механизмов муниципального управления, когда растут законодательные требования и повышается интерес общественности к вопросам экологической безопасности, все большую заинтересованность среди органов местного самоуправления вызывает система экологического менеджмента.

Необхідність екологічного менеджменту в муніципальному управлінні визначається не тільки різким погіршенням екологічного стану в містах, кризою навколишнього середовища, але й закономірними тенденціями розвитку сучасного виробництва, такими, як диференціація регіонального розміщення виробництва; збільшення виробничих потужностей по потребах нових технологій; загострення впливу виробництва на природне середовище міст; накопичення небезпечних відходів; виникнення політичного змісту екологічної свідомості й світогляду; тенденції науково-технічного прогресу (біотехнології, ядерні технології й ін.).

Як свідчить практика, система муніципального екологічного менеджменту в Україні поки що недостатньо ефективна і перебуває в стадії формування. Причини цього - брак чіткого визначення її функцій та розподілу повноважень між органами держадміністрацій і самоврядними структурами та прагнення держадміністрацій перебрати на себе функції органів місцевого самоврядування в сфері екології, нав'язати їм свої рішення. Пояснюється це тим, що в Законі України «Про місцеве самоврядування» нечітко виписані функції органів місцевого самоврядування, не передбачене чітке розмежування його повноважень з суміжними рівнями територіального управління - регіональним і муніципальним.

Крім того, існує низка внутрішніх бар'єрів для розвитку системи муніципального екологічного менеджменту, виникнення яких пов'язане, здебільшого, з обмеженою можливістю отримання від держави потрібного обсягу фінансових ресурсів і вертикальною структурою управління муніципалітетом. Бар'єри охоплюють проблеми структурного, фінансового плану, а також пов'язані з людськими ресурсами. Так, до них можна віднести: відсутність зобов'язань вищого керівництва у сфері екологічного менеджменту і екологічної відповідальності штатних працівників; наявність обмежень на постачання ресурсів для впровадження системи екологічного менеджменту на рівні муніципалітету; недостатній рівень уваги до екологічного менеджменту в межах організації; обмеженість часу штатних працівників для здійснення екологічної діяльності; низький рівень усвідомлення і несерйозне ставлення штатних працівників до екологічних проблем міста; бюрократизм і, як наслідок, відсутність системного підходу до екологічного менеджменту в межах муніципалітету; фрагментарне впровадження складових системи муніципального екологічного менеджменту і відсутність координації дій виконавців певних завдань [2].

Ці бар'єри свідчать про певну інерційність управлінського процесу щодо вирішення екологічних проблем у відповідних органах місцевого самоврядування, а також про недостатнє врахування екологічного чинника у процесі підготовки бюджетів, зокрема освітніх і соціальних.

Для усунення перепон щодо впровадження системи екологічного менеджменту в різних сферах муніципальної діяльності, таких, як управління ТПВ, природними ресурсами, зеленими зонами, придбання товарів і послуг та ін., необхідно послідовно здійснювати наступні кроки: 1) розробка і прийняття міською радою екологічної політики; 2) проведення екологічного аналізу діяльності підрозділів; 3) кількісна оцінка значимості їхніх екологічних впливів; 4) реєстр екологічних впливів для удосконалення управління; 5) вивчення вітчизняного та закордонного передового досвіду; 6) складання програм покращання діяльності та їх виконання; 7) коректування процедур інтеграції екологічних аспектів в усі важливі рішення місцевої влади [2].

Постійне вдосконалення системи муніципального екологічного менеджменту має забезпечуватися щорічними внутрішніми аудитами.

Отже, для впровадження системи муніципального екологічного менеджменту місцеві органи влади можуть використовувати різні методи (як формальні, так і неформальні). При цьому вони повинні брати до уваги як позитивні наслідки запровадження системи муніципального екологічного менеджменту, так і вузькі місця, пов'язані з цією діяльністю. Це дасть змогу попередити виникнення певних проблем при подальшому функціонуванні системи муніципального екологічного менеджменту.

Література:

1. Лазор О.Д. Місцеве управління: поняття, терміни, визначення: Словник-довідник / за наук. ред. М.Д. Лесечко / О.Д. Лазор, О.Я. Лазор. - Львів : Вид-во ЛРІДУ УАДУ, 2003-366 с.
2. Лотиш О.Л. Стратегія муніципального екологічного менеджменту: сутність та чинники розвитку // Науковий вісник НЛТУ України: Збірник науково-технічних праць. - Львів: НЛТУ України. - 2010. - Вип. 12. - С.86 - 90.